

UPRAVLJANJE RAZREDOM

Iva Sedlar, mag. prim.educ.

VII. osnovna škola Varaždin

Sažetak

Upravljanje razredom jedno je od važnijih područja didaktike. Upravljanje razredom počinje svoj razvoj početkom 20. stoljeća. Danas neki autori navode kako se ovo područje nedovoljno istražuje i kako je nepravedno zapostavljeno. Upravljanje razredom omogućuje nastavniku da kreira pozitivno razredno ozračje u kojem učenici mogu bez velikih poteškoća savladavati nastavno gradivo. Također, još je jedna važna svrha upravljanja razredom a to je postizanje razredne discipline. Mnogi autori navode kako se situacija u školama promijenila te kako je uloga nastavnika drugačija nego je bila prije. Danas je po njima nastavnik vođa, a ne autoritet kao prije. Iz tog razloga nastavnik mora posjedovati mnoge menadžerske vještine te biti u mogućnosti upravljati sa svim aspektima nastave. On mora biti u mogućnosti upravljati učenicima, prostorom učionice, vremenom koje ima na raspolaganju i drugim faktorima. Iako je ovo složen zadatak upravljanje razredom nastavniku omogućuje da ga uspješno izvrši.

Ključne riječi: ozračje, razred, strategije, učenici , upravlja

1. Uvod

Upravljanje razredom u današnjem modernom školstvu nameće se kao glavni izvor briga i problema nastavnika. Prema istraživanju koje je provela APA na uzorku od 2300 ispitanika uočeno je da nastavnici upravljanje razredom smatraju kao jednu od najvažnijih vještina te često traže pomoć zbog zabrinutosti o sigurnosti učenika i efektivnijeg upravljanja učenicima koji imaju emocionalne poteškoće ili probleme sa ponašanjem. Upravljanje razredom ima dvije svrhe. Prva svrha jest stvaranje razrednog okruženja u kojem učenici mogu bez poteškoća učiti nastavno gradivo, a druga svrha jest poboljšanje društvenog i moralnog napretka učenika. Ukoliko su učenici puni nepoštivanja prema nastavniku te nema jasnih pravila ponašanja i rada u razredu sasvim je sigurno kako će kaos u razredu biti normalna pojava, a u takvom razrednom ozračju pate i nastavnici i učenici. Dobro vođenje razreda eliminira kaos u razredu na način da osigurava pozitivno razredno ozračje. Dobro vođenje razreda nije jednostavno i ono zahtjeva mnogo uloženog truda, a nastavnik je taj koji je najzaslužniji u tom čitavom procesu [12]. Naime, kako bi mogao uspješno voditi razred nastavnik mora posjedovati određena menadžerska znanja [1].

- Planiranje
- Organiziranje
- Vođenje
- Koordiniranje
- Usmjeravanje
- Kontroliranje

- **Evaluacija i izvještavanje**

Nekada nastavnik nije morao posjedovati ovakav skup menadžerskih vještina zato što je sama škola bila organizirana na način da je postojao nastavnik čiji je zadatak bio prijenos znanja, a učenici su bili oni koji su to znanje primali. Danas je odnos između nastavnika i učenika u potpunosti promijenjen [7]. Osim nastavnika bitna kategorija kad je riječ o upravljanju razredom jesu sami učenici. Učenike se može opisati kao mlade ljude koji posjeduju potrebu za samorazvitkom. Svaki je učenik sudionik odgojno-obrazovnog procesa, a zadatak nastavnika u tom procesu jest njegovo vođenje i organiziranje tijekom čega nastavnik pokušava učenika učiniti posve samostalnim. U to pogledu bitni su i odnosi među samim učenicima. Odnosi među učenicima mogu generirati agresivnost na mnogo načina. Vrlo su česte situacije kada učenik postane dio grupe koja fizički i psihički ponižava slabije od sebe. Osim toga kod učenika je izraženo i međusobno natjecanje što nastavnik također može pozitivno iskoristiti [2]. Upravljanje razredom počinje na početku nastavne godine te traje do kraja godine. Nastavnik mora na početku godine odrediti na koji način će voditi razred te učenicima dati do znanja što se sve od njih očekuje. Vrlo je važno da nastavnik ima potrebna znanja kako bi mogao uspješno obavljati upravljanje razredom [8].

2.Upravljanje razredom kao dio nastave

Osnove upravljanja razredom

Upravljanje razredom tema je koja zadaje dosta briga nastavnicima. Problemi vezani uz postizanje razredne discipline i pozitivnog razrednog ozračja nastavnicima često predstavljaju veliku prepreku u osiguranju da se nastava nesmetano odvija. Također, izazovi vezani uz upravljanje razredom izvor su nastavnikova nezadovoljstva svojim poslom. Unatoč svim tim brigama upravljanje razredom danas je na neki način zanemareno od strane nastavnika, a manji dio znanstvenika svoja istraživanja fokusira isključivo na područje upravljanja razredom [5]. Upravljanje razredom ima dvije svrhe. Prva svrha jest stvaranje razrednog ozračja u kojem učenici mogu bez poteškoća učiti nastavno gradivo, a druga svrha jest poboljšanje društvenog i moralnog napretka učenika. Strategije upravljanja razredom najefektivnije su ako uključuju [8]:

- Pravila koje optimiziraju učenikovo učenje
- Razvoj učenikovih društvenih vještina i samokontrole
- Pojedinačne intervencije kada se pojavi specifični problem u učenikovom ponašanju

Mnoge strategije također uključuju i procedure koje su namijenjene problemima u ponašanju. One često služe za analizu i mijenjanje lošeg ponašanja te su se pokazale uspješnim bez obzira na dob učenika ili njegove akademske uspjehe. No, ponekad krivo upravljanje razredom može prouzročiti pojedine probleme. Većinom se to odnosi na stvaranje loše reputacije nastavnika, lošiju komunikaciju između nastavnika i učenika te situaciju u kojoj učenici smatraju kako nastavnik nema kontrolu nad nastavom. Najkritičniji vremenski trenutak što se tiče upravljanja razredom jest početak školske godine. Već u prvim danima nakon početka školske

godine nastavnik bi morao početi sa upravljanjem razreda, a upravljanje treba trajati čitavu školsku godinu kako bi učenici čitavo vrijeme bili svjesni pravila i očekivanja koja moraju ispuniti [8]

3.Razvoj upravljanja razredom

Počeci upravljanja razredom počinju tijekom 20. stoljeća sa idejama koje iznosi William Chandler Bagley. On je smatrao kako je učenik po prirodi biće lošeg ponašanja koje nastavnik treba transformirati u biće koje poštuje zakon i red te se je sposobno uklopiti u društvo. Dakle, kako je zadaća škole bila pripremiti učenika za život u tom je procesu potrebno bilo primjenjivati pojedine metode. Metode koje su izazivale tjeskobu, izrazito rivalstvo između učenika ili sebičnost, asocijalnost bile su smatrane neprimjerenim. Govoreći o održavanju discipline Bagley je smatrao kako nastavnici imaju odgovornost upravljanja i moraju održavati ulogu autoriteta bez obzira što bi zbog toga mogli postati nepopularni. Također, Bagley je smatrao kako se problemi mogu minimizirati ukoliko se učenike zaokupira zanimljivim i korisnim aktivnostima, a kaznu kao sredstvo rješavanja problema nastavnik bi trebao koristiti samo u krajnjem slučaju. Bagley je također iznio nekoliko principa koji mogu nastavniku pomoći u povećanju motivacije učenika. On je smatrao kako bi aktivnosti koje učenik mora obavljati trebale biti zanimljive i ugodne ali je također napomenuo kako ovaj pristup ima neke svoje nedostatke. Naime, djeca instinktivno teže trenutačnom zadovoljstvu i raznolikosti dok su aktivnosti koje se obavljaju u školi na neki način daleki i nejasni. Iako je Bagley dao izniman doprinos području upravljanja razredom ovo područje je nakon njega bilo zapostavljeno sve do 1950-ih. Dokaz te zapostavljenosti je knjiga Classroom organization and management iz 1933. godine. U toj knjizi vođenje razreda je obrađeno u samo dva poglavlja. 1952. godine Brown u svojoj knjizi Managing the Classroom: The Teacher's Part in School Administration daje neke nove ideje i postavlja novi pravac u području upravljanja razredom. Za razliku od prijašnjih autora on se više usredotočuje na učenike te nastavnicima nudi savjete kao što je uključivanje učenika u razvoju osnovnih pravila i procedura ili veći naglasak na pomaganje učenicima u postizanju što bolje [5].

4.Učenik kao dio upravljanja razredom

TIPOVI UČENIKA

Učenici sa poteškoćama i problemima u ponašanju

Upravljanje razredom u kojem se nalaze učenici sa poteškoćama i problemima u ponašanju uvijek je bio velik problem. Karakteristike takvih učenika su uz lošiji akademski uspjeh to što oni često pokazuju znakove agresije, ometaju nastavu, većinu vremena se osjećaju tjeskobno, povučeni su itd. Još uvijek nije posve jasno da li je loš akademski uspjeh preduvjet za probleme u ponašanju ili je situacija suprotna [15]. No, nisu svi učenici jednaki po pitanju razloga takvog ponašanja. Pojedini učenici imaju takvo ponašanje zato što su slijedili nečiji primjer, drugi imaju problema u ponašanju zato što im roditelji nisu posvećivali dovoljno pažnje ili su koristili krive odgojne mjere, a ima i onih učenika koji se ponašaju loše zbog zdravstvenih problema [4].

Vrlo je bitno da u radu sa razredom u kojem su učenici sa nekim oblikom poremećaja u ponašanju nastavnik posjeduje veliko znanje kad je u pitanju vođenje razreda. Naime, loše vođenje razreda vodi k tome da nastavnik uspije manje nastavnog gradiva efikasno obraditi, a to opet znači da učenici ostvaruju slabije rezultate. Nažalost, učenici koji imaju određene emocionalne poteškoće i probleme u ponašanju imaju velik rizik od slabijih rezultata. Dobro organizirano vođenje razreda omogućuje nastavnicima da takvim učenicima prenesu više znanja te im na taj način pomognu u postizanju boljih rezultata [16].

ADHD I UPRAVLJANJE RAZREDOM

ADHD (Attention deficit hyperactivity disorder) najčešći je poremećaj u ponašanju koji se javlja u ranim fazama života djeteta (prosječna dob u kojoj se javlja jest 7 godina), a može se nastaviti i kroz kasnije faze života primjerice vrijeme srednje škole pa čak i dalje (9.0% američkih učenika u dobi od 13 do 18 godina pati od hiperaktivnog poremećaja). Klasični simptomi učenika koji pati od hiperaktivnog poremećaja (ADHD) jesu teškoće u postizanju pažnje, kontroliranu ponašanja i hiperaktivnosti. Studije pokazuju kako se broj djece koja pate od ovog poremećaja stalno povećava ali trenutno nema jasnog razloga zašto je to tome tako [14]. Za rad s učenicima koji pate od ADHD-a veoma je bitna prisutnost nastavnika koji je spreman se u potpunosti uključiti u rad sa takvim učenicima te administracija koja podupire identifikaciju tog poremećaja i rad sa učenicima kojima je dijagnosticiran ADHD. Veoma je bitno nastavnikovo znanje o ovoj problematici jer ukoliko nastavnik posjeduje malo ili nikakvo znanje o ovom poremećaju tada se može očekivati malen rezultat od rada s takvim učenicima što negativno utječe na disciplinu i razredno ozračje [17]. U praksi postoji nekoliko općih savjeta koji nastavnicima mogu biti od velike koristi prilikom upravljanja razredom u kojemu ima učenika sa ADHD-om [4].

- Nastavnik mora učeniku sa ADHD-om tolerirati manje incidente i maksimalno ga hvaliti kada je njegovo ponašanje ispravno te ga na taj način potaknuti da i ubuduće bude dobar.
- Nastavnik može sa takvim učenikom raditi određene vježbe koncentracije kako bi postigao njegovu moć koncentracije.
- Nastavnik može učeniku sa ADHD-om postaviti male, lako dostižne ciljeve te ih svaki put kad postigne zadani cilj maksimalno hvaliti i poticati da se i dalje trudi.
- Ukoliko učenik sa ADHD-om nikako ne može zadržati koncentraciju na gradivo koje se obrađuje nastavnik može tom učeniku osmisliti neke druge aktivnosti koje su njemu zanimljivije te na taj način privući njegovu pažnju.

Nemotivirani učenici

Prema istraživanju provedenom u razdoblju od 2006. do 2009. godine na uzorku od 275,925 učenika srednje škole na pitanje o dosadi na nastavi većina učenika je odgovorila da se dosađuje svaki dan u školi. Samo je manji dio učenika odgovorio da im nije dosadno u školi. Na pitanje što im je toliko dosadno na satu učenici su većinom odgovarali kako im gradivo nije zanimljivo ili smatraju kako nije relevantno za njih te kako im je dosadno zato što je slaba interakcija između njih i nastavnika. Kako je vidljivo iz rezultata istraživanja većina učenika se dosađuje tokom nastave. Dosada je jedan veliki „okidač“ slabe motivacije i predstavlja veliki izazov za nastavnika pošto je učenik kojemu je dosadno vrlo često izvor problema i

prepreka normalnom odvijanju nastave [19]. Kako bi nastavnici povećali učenikovu želju za radom na nastavi te tako osigurali nesmetano odvijanje nastave postoji nekoliko praktičnih savjeta [18]

- Poželjno je da nastavnik očekuje više od svojih učenika i da im postavlja veće i zanimljive izazove. Naime, rješavanje 20 zadataka dosadan je zadatak ali rješavanje primjerice jednog zadatka na 5 različitih načina predstavlja izazov koji zahtjeva puno kreativnosti.
- Poželjno je da nastavnik daje učenicima povratne informacije. Povratne informacije danas su jedno od najmoćnijih oruđa nastavnika, dobra povratna informacija o učenikovom radu uvijek rezultira boljim rezultatima učenika i većom motiviranošću.
- Poželjno je da nastavnik pomaže svojim učenicima da se osjećaju kompetentnije. Učenici postižu bolje rezultate i bolje su motiviraniji za rad ukoliko znaju da nastavnik smatra kako su oni u potpunosti kompetentni za obaviti pojedine zadatke.

Kao osoba koja je veći dio svog života provela kao učenik osnovne, srednje škole ili student na fakultetu mogu se u potpunosti složiti sa tvrdnjama autora kako je dosada jedan od glavnih izvora nemotiviranosti. Smatram to problemom za svakog nastavnika zato što sam i sam tijekom svog školovanja bio u situaciji da smo mi učenici tijekom sata zbog dosade često znali pričati te remetiti nastavu, a ukoliko neki nastavnik nije znao kako svoje gradivo na zanimljiv način približiti svojim učenicima često se nastava prekidala zbog nediscipline. Nažalost, većina nastavnika nije znala svojim postupcima poboljšati motivaciju učenika već je pribjegavala metodi kazne što je stvaralo loše ozračje te su učenici imali još manje motivacije za rad na nastavi, a neki su iz inata počeli remetiti nastavu. Svakako je dobro da nastavnik svojim postupcima povećava zainteresiranost učenika za gradivom.

Agresivni učenici

Agresivno ponašanje je ozbiljan oblik lošeg ponašanja učenika i ono ima velik utjecaj na razredno ozračje. Agresivni učenici vrlo često bivaju neprihvaćeni od drugih učenika te doživljavaju akademske neuspjehe. Agresivni učenici su manje vremena usredotočeni na nastavu i teže im je postići normalno ponašanje na nastavi u što se primjerice može uvrstiti mirno sjedenje, odgovaranje na pitanja nastavnika, rješavanje danih zadataka i drugo [20]. Važna činjenica je ta da nastavnici koji imaju značajnih problema u radu sa agresivnim učenicima i teže postižu razrednu disciplinu doživljavaju veliki stres prilikom svog rada. Također, lošije upravljanje razredom može rezultirati većom agresivnošću u ponašanju učenika [16]. Postoje određeni savjeti koji nastavniku pomažu u radu sa agresivnim učenicima i omogućuju efikasno upravljanje razredom [4]

- Nastavnik mora pod svaku cijenu izbjegavati sukobe sa agresivnim učenicima.
- Ako nastavnik uoči agresivno ponašanje kod određenog učenika dobra praksa je da nastavnik omogući tom učeniku da izađe van iz učionice te se vrati onog trenutka kada se smiri i više nije agresivan.
- Nastavnik bi trebao pomno pratiti i bilježiti svaki ozbiljniji ispad agresivnog ponašanja svojih učenika te procijeniti kada je takvo ponašanje prešlo granicu ometanja nastave te počelo ozbiljnije ugrožavati sigurnost samog nastavnika i drugih učenika te to prijaviti ravnatelju ili stručnim suradnicima.

Kao budući roditelj, a možda i nastavnik smatram izrazito opasnim porast agresivnosti u školama ali i van škola. Sve su češće situacije u kojima učenik zbog ovog ili onog razloga ugrožava sigurnost nastavnika i drugih učenika što ne utječe samo na mirno odvijanje nastave već po meni ima i dublje društvene posljedice. Posebno smatram ovaj problem izraženim na područjima koje je obuhvatio rat zato što su još uvijek velik problem nacionalna nesnošljivost te gospodarske neprilike. Kao primjer navodim Vukovar te jedno istraživanje o nasilju među adolescentima koje su proveli Krpan, Pejić i Sivrić [9]. Istraživanjem je obuhvatilo prekršaje s elementima nasilja na teritoriju škola (7 osnovnih i 4 srednje). Istraživanje je pokazalo kako je policija morala 37 puta intervenirati. Iako se pokazalo kako taj broj stagnira smatram da je veliki problem ako policija mora 37 puta godišnje intervenirati te podizati prijave protiv nasilja u školama, pogotovo ako se pogleda veličina grada Vukovara. Iz svih ovih razloga način kojim nastavnik upravlja razredom vrlo je važan ne samo za stvaranje dobrog razrednog ozračja nego i za prevenciju ovakvih poraznih statistika.

5. Odnosi među učenicima kao bitan faktor upravljanja razredom

Na razredno ozračje uz nastavnika podosta utječu i odnosi među samim učenicima. Odnosi među učenicima mogu generirati agresivnost na mnogo načina. Vrlo su česte situacije kada učenik postane dio grupe koja fizički i psihički ponižava slabije od sebe. Problem je u tome što se učenik ponaša prema zahtjevima grupe te uopće ne razmišlja o tome kakve posljedice imaju njegovi postupci. Također, normalna pojava su natjecanja među učenicima. Iako natjecanja mogu biti snažan motivacijski faktor kod učenika sa velikim intelektualnim sposobnostima kod onih koji su slabiji u tom pogledu natjecanja izazivaju nelagodu i demotiviranost. Iz tog razloga razvijanje suradničkog odnosa je iznimno važan cilj upravljanja razredom jer se pokazuje kao dobar izbor i za one učenike slabijih mogućnosti [2]. Kako bi se pospješile interakcije i odnosi među učenicima bitno je da nastavnik potiče kohezivnost grupe. Kohezivnost razreda se može postići [11]

- Zadacima kojim se postiže timski rad, a manje natjecanje među učenicima
- Koliko je moguće smanjiti rivalstvo među učenicima
- Svakako je poželjno da se svi učenici tretiraju isto

Osim ovih smjernica neki drugi autori također navode neke svoje misli o tome što bi nastavnik trebao raditi kako bi potaknuo dobre odnose među svojim učenicima. Jensen navodi sljedeće načine:

- Nastavnik mora odrediti jasne razredne smjernice za ponašanje
- Nastavnik mora biti uzor za timski rad
- Nastavnik mora biti uzor za pouzdanost
- Nastavnik mora zamoliti učenike da jedni drugima daju podršku [7]

Mislim kako je veoma bitno da nastavnik potiče dobre odnose među učenicima jer bez toga je vrlo teško postići okolinu pogodnu za učenje i poučavanje. Ukoliko učenici jedni druge ne poštuju ne može se očekivati visok stupanj kohezivnosti. U tom pogledu smatram izrazito bitnim da nastavnik sam svojim primjerom potiče timski duh u razredu tako da se primjerice s poštovanjem odnosi prema drugim ljudima te ima vremena i volje ih saslušati te im pomoći sa njihovim problemima.

6. Nastavnik kao dio upravljanja razredom

NASTAVNIK KAO MENADŽER

Nastavnik je važna karika u svakom obrazovnom sistemu te upravo on osigurava da nastava teče efikasno bez zastoja. Kako bi uopće bio u stanju takvo što provesti u djelo kada počne nastavni sat on poprima ulogu menadžera i započinje upravljanje resursima koji mu stoje na raspolaganju, a sa kojima mora postići svoj cilj [10]. U analiziranju nastavnika kao menadžera javljaju se tri ključna elementa [13]):

- Efikasno iskorištavanje vremena i prostora učionice
- Implementacija strategija koje potiču učenike na donošenje dobrih odluka
- Mudar odabir i efektivna implementacija strategija poučavanja

Uzimajući u obzir ova tri elementa svaki nastavnik mora vladati određenim menadžerskim vještinama kao što su [1]

- Planiranje - planiranje je najvažnija funkcija kojim nastavnik mora vladati. Ona se sastoji od identifikacije ciljeva učenja, izrade strategija postizanja tih ciljeva, odabira nastavnih materijala te raspodjele vremena za provedbu različitih aktivnosti.
- Organiziranje - nastavnik bi kao dobar menadžer trebao identificirati učenike sa dobrim vještinama vođenja te im dodijeliti određene funkcije kao što je primjerice uloga predsjednika razreda kako bi takvi učenici uspješno razvijali svoje kvalitete.
- Vođenje - nastavnik kao dobar vođa mora na neki način usmjeravati razred, a svaki nastavnik ima svoj stil vođenja i podučavanja razreda.
- Koordinacija - vještina koordinacije se ogleda u koordinaciji aktivnosti učenika. Nastavnik kao menadžer razreda mora svakom učeniku posvetiti jednaku pažnju i osigurati da svaki učenik obavlja svoje zadaće.
- Usmjeravanje - nastavnik mora svoje učenike motivirati, usmjeravati njihove napore ka postizanju akademskih ciljeva.
- Nadgledanje i kontroliranje - nastavnik mora nadgledati rad učenika te im po potrebi pomagati, a kontroliranjem nastavnik osigurava da svaki učenik radi što mora te na taj način postiže red i disciplinu u razredu.
- Evaluacija i izvještavanje - nastavnik koji evaluira učenike postaje njihov sudac, on određuje što je dobro ili što nije dobro, također nastavnik evaluacijom postiže razrednu disciplinu. S druge strane izvještavanje omogućuje da nastavnik kontinuirano prati i izvještava o učenika o njegovom napretku.

STIL PODUČAVANJA

Nastavnik mora prije prvog susreta sa svojim učenicima odrediti kakav stil upravljanja razredom misli primijeniti. Vrlo je važno da li je nastavnik strog i zahtjevan ili je njegov stil upravljanja opušten i zabavan. Također, svaki nastavnik mora prilagođavati svoj stil upravljanja s obzirom na dob učenika, njihovom raspoloženju i drugom. No, stil podučavanja ne mora nužno ovisiti samo o potrebama učenika već i o osobinama samog nastavnika. Ako je nastavnik tiha osoba koja mrzi vikanje tada za njega nije pogodan čvrst i strog stil [4]

Bognar i Matijević navode tri dominantna stila podučavanja:

- Autoritarno
- Demokratsko (autoritativno)
- Indiferentno [2]

Autoritarni stil podučavanja karakterističan je za tradicionalnu školu. Bit ovog stila je u tome da je nastavnik onaj koji o svemu odlučuje te se mišljenje učenika ne uzima u obzir. Kod indiferentnog stila podučavanja nastavnik primjerice previše uvažava učenikove izgovore te sam sebe stavlja u podređeni položaj u odnosu na učenike. Nijedan od ovih stilova nije dobar pošto je uvijek netko nezadovoljan, a kao alternativa se javlja demokratski stil [2]

Bognar i Matijević dali su usporedbu autoritarnog i demokratskog tipa nastavnika pa tako prema njima autoritarni stil ima sljedeće osobine:

- Skloniji je pritiscima
- Često ističe vlastitu moć
- Često nameće vlastito mišljenje
- Često daje kritike i naglašava tuđe pogreške
- Prije poseže za kaznom nego za nekom drugom metodom
- Preferira voditi monolog
- Ima mišljenje da je najodgovorniji za uspjeh razreda [2]

Demokratski tip nastavnika prema Bognaru i Matijeviću ima sljedeće osobine:

- Preferira ohrabrivanje učenika
- Voli odavati priznanja za uspjehe učenika
- Umjesto kazne preferira na svaki drugi mogući način pomoći učeniku
- Ima mišljenje kako je uspjeh razreda rezultat zajedničkog napora svih učenika [2]

Bitno je za napomenuti kako se ovakvi stilovi podučavanja u praksi rijetko susreću u svom punom obliku već se može govoriti o prevladavanju jednih ili drugih osobina [2].

7. Zaključak

Upravljanje razredom sve se više nameće kao jedan od glavnih problema nastavnika. Samo upravljanje razredom počelo se razvijati tijekom 20. stoljeća. Začetnikom se smatra William Chandler Bagley. On je smatrao kako učenika škola treba pripremiti za život te kako nastavnik mora primjenjivati pojedine metode upravljanja. One koje su kod učenika izazivale negativne emocije i nepoželjne osobine bile su zabranjene [5]. Samo upravljanje razredom ima dvije svrhe. Prva je stvaranje razrednog ozračja u kojem učenici mogu u relativno kratkom vremenu dobro savladati nastavno gradivo. Druga svrha upravljanja razredom je društveni i moralni napredak učenika. Kao najkritičniji trenutak upravljanja razredom nameće se početak školske godine. Upravo na početku školske godine nastavnik određuje svoj stil upravljanja te učenicima nameće pravila rada. Zanimljivo je to da upravljanje razredom se može shvatiti kao proces koji traje čitavu školsku godinu i on ponekad ima presudan utjecaj na napredak učenika [8]. Očito da upravljanje razredom nije

moguće bez učenika i nastavnika. Bitno je napomenuti kako je razred zajednica u kojoj se nalazi određen broj učenika koji su jedinstveni po svojim osobinama i ponašaju ali i po svojim mogućnostima. Razred u kojem se nalaze učenici sa poteškoćama u ponašanju i razvoju čini upravljanje razredom izazovnije od situacije u kojoj nastavnik upravlja razredom gdje nema takvih učenika. Također, vrlo je bitno da nastavnik posjeduje velike kompetencije kako bi uspješno upravljao razredom u kojem se nalaze učenici koji imaju primjerice ADHD poremećaj [15]. Osim učenika koji imaju neke ozbiljnije poremećaje u razredu se nalaze i učenici koji nastavniku zadaju drugačiju vrstu briga. To su primjerice učenici koji su nemotivirani za gradivo koje se obrađuje te često znaju remetiti tijek odvijanja nastave što opet otežava nastavnika u njegovom upravljanju razredom. Srećom, ovakvi tipovi problema relativno su lako rješivi samo je potrebo malo maštovitosti nastavnika [19]. Osim učenika i nastavnik je bitan faktor kod upravljanja razredom. Kako bi nastavnik bio dobar u tome on mora posjedovati određena menadžerska znanja. Također, vrlo je bitan stil upravljanja koji nastavnik misli koristiti. Tri su dominantna stila (autoritarni, demokratski, indiferentni) svaki stil upravljanja ima svoje prednosti i nedostatke te znatno olakšava ili otežava upravljanje razredom [13]. Znanje iz upravljanja razreda veoma je bitno za uspješno vođenje i rad s učenicima. Ono nastavnicima omogućuje da s određenom lakoćom riješe određene probleme te ostvare svoje nastavne ciljeve.

8. Literatura

1. Abdulkareem, A., Y. (n.d.). The teacher as manager. Preuzeto sa: <http://unilorin.edu.ng/journals/education/ije/july1997/THE%20TEACHER%20AS%20MANAGER.pdf>, 15.02.2018.
2. Bognar, L., & Matijević, M. (2005). Didaktika. Zagreb: Školska knjiga.
3. Concordia University. (n.d.). 5 Time Management Tips for Teachers. Preuzeto sa: <http://education.cu-portland.edu/blog/teaching-strategies/5-time-management-tips-for-teachers/>, 15.01.2018.
4. Cowley, S. (2006). Tajne uspješnog rada u razredu. Zagreb: Školska knjiga.
5. Everston, C., & Weinstein, C. (2006). Handbook of Classroom Management: Research, Practise, and Contemporary Issues. Preuzeto sa: http://www.google.hr/books?id=ce3hAQAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=hr&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false, 29.05.2018.
6. Francis, S. (2004). Time management for Teachers. Preuzeto sa: http://www.timemanagementforteacher.com/Time_Management_For_Teachers_files/Time%20Management%20for%20Teachers%20PREVIEW%20Pages.pdf, 29.05.2018.
7. Jensen, E. (2003). Super-nastava. Zagreb: EDUCA.
8. Kratochwill, T. (n.d.). Classroom Management. Preuzeto sa: <https://www.apa.org/education/k12/classroom-mgmt.aspx> 29.05.2018.

9. Krpan, I., Pejić, D., & Sivrić, H. (2013). Agresivnost kao psihosocijalni problem adolescenata u Vukovaru. Preuzeto sa: http://www.hrks.hr/skole/22_ljetna_skola/517-521-Pejic.pdf, 15.02.2018.
10. Malik, M., Murtaza, A., & Khan, A. (2011). Role of Teachers in Managing Teaching Learning Situation. Preuzeto sa: <http://journal-archieves8.webs.com/783-833.pdf>, 29.05.2018..
11. Marinović, L. (n.d.). Upravljanje razredom. Preuzeto sa: http://www.unizd.hr/Portals/12/ppt/luka_marinovic/12.%20UPRAVLJANJE%20RAZREDOM.pdf, 15.01.2018.
12. Marzano, J., & Pickering, D. (2003). Classroom Management that Works: Research-based Strategies for Every Teacher. Preuzeto sa: http://www.google.hr/books?hl=hr&lr=&id=BVM2ml2Q-QgC&oi=fnd&pg=PA1&dq=classroom+management&ots=GctO6RMiRR&sig=KMgPdA_OfOf9fmGwuvjx0AHZ5Zl&redir_esc=y#v=onepage&q=classroom%20management&f=false, 15.01.2018.
13. McLeod, J., Fisher, J., & Hoover, G. (2003). The Key Elements of Classroom Management. Preuzeto sa: http://books.google.hr/books?id=u2MkUhG8slAC&pg=PA1&lpg=PA1&dq=McLeod,+Fisher+Hoover,+2003&source=bl&ots=r17jC793Gy&sig=dE2eecYViTgZJTvzVuS6lu3Lwk4&hl=hr&sa=X&ei=hIRJU7OgLMqw4QSa_YDoBw&ved=0CFAQ6AEwAw#v=onepage&q=McLeod%20Fisher%20Hoover%202003&f=false, 15.01.2018.
14. National Institute of Health. (2012). What is attention deficit hyperactivity disorder?. Preuzeto sa: http://www.nimh.nih.gov/health/publications/attention-deficit-hyperactivity-disorder/index.shtml?utm_source=REFERENCES_R7, 29.05.2018.
15. Oliver, R., Reschly, D., & Wehby, J. (2011). Teacher classroom management practices: effects on disruptive or aggressive student behavior. Preuzeto sa: http://www.campbellcollaboration.org/lib/download/1189/Oliver_Classroom_Management_Review.pdf, 29.05.2018.
16. Oliver, R., & Reschly, J. (2010). Special Education Teacher Preparation in Classroom Management: Implications for Students With Emotional and Behavioral Disorders. Preuzeto sa: [http://differentread.wikispaces.com/file/view/Special+Education+Teacher+Preparation+in+Classroom+Management+\(Oliver+%26+Reschly\).pdf](http://differentread.wikispaces.com/file/view/Special+Education+Teacher+Preparation+in+Classroom+Management+(Oliver+%26+Reschly).pdf), 29.05.2018.
17. Pfiffner, L., Barkley, R., & DuPaul, G. (n.d.). Preuzeto sa: <http://nathanbelcher.wmwikis.net/file/view/Treatment%20of%20ADHD%20in%20School%20Settings.pdf>, 15.01.2018.
18. Reeves, D. (n.d.). Motivating Unmotivated Students. Preuzeto sa: <http://www.ascd.org/ascd-express/vol5/504-reeves.aspx>, 15.01.2018.
19. Yazzie-Mintz, E. (2009). Charting the Path from Engagement to Achievement: A Report on the 2009 High School Survey of Student Engagement. Preuzeto sa: http://ceep.indiana.edu/hssse/images/HSSSE_2010_Report.pdf, 15.01.2018.

20. Zirpoli, T.J. (2010). Aggressive Behavior. Preuzeto sa:
<http://www.education.com/reference/article/aggressive-behavior/?page=2>,
15.01.2018.